

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Β΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Παιδί και οικογένεια»

Συγγραφή: ΤΣΑΡΜΠΟΠΟΥΛΟΥ ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Εφαρμογή: ΤΖΟΒΛΑ ΕΙΡΗΝΗ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2014

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας πρωτοβάθμιας:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Παιδί και οικογένεια

Εφαρμογή σεναρίου

Τζοβλά Ειρήνη

Δημιουργία σεναρίου

Τσαρμποπούλου Αντιγόνη

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα/Λογοτεχνία

Τάξη

Β΄ Δημοτικού

Σχολική μονάδα

4^ο Δημοτικό Σχολείο Πεύκης **Χρονολογία** Από 07-11-2014 έως 28-11-2014

Διδακτική/θεματική ενότητα

Η Οικογένεια

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 11 διδακτικές ώρες.

Χώρος

Ι. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για τον μαθητή: Απαιτείται εξοικείωση των μαθητών με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο καθώς και με απλές εφαρμογές των Η/Υ: γνώση χρήσης παιχνιδιών και απλών λογισμικών ζωγραφικής.

Για τον δάσκαλο: Γνώσεις Τ.Π.Ε πρώτου επιπέδου.

Για το σχολείο: Συνεργασία με τη διεύθυνση του σχολείου και τον καθηγητή της Πληροφορικής, ώστε να διατεθεί κάποιες ώρες το εργαστήριο πληροφορικής για το μάθημα της λογοτεχνίας. Η τάξη θα πρέπει να διαθέτει διαδραστικό πίνακα ή βιντεοπροβολέα.

Οι προϋποθέσεις αφορούν τις ταυτότητες μαθητών και εκπαιδευτικού, τις προαπαιτούμενες γνώσεις για τους μαθητές, την υλικοτεχνική υποδομή της σχολικής μονάδας, την προεργασία του δασκάλου κλπ.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Ταρμποπούλου Αντιγόνη, «Παιδί και οικογένεια», Νεοελληνική Γλώσσα/Λογοτεχνία, Β΄ Δημοτικού, 2012.

Το σενάριο αντλεί

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο πλαίσιο του παρόντος σεναρίου γίνεται μια απόπειρα ανίχνευσης της σύνδεσης μεταξύ παιδιού και οικογένειας σε λογοτεχνικά βιβλία και έργα ζωγραφικής. Με οδηγό ερωτήματα που προκύπτουν από τα ίδια τα παιδιά για τον ρόλο των παιδιών στην οικογένεια και τις ανάγκες τους που αυτή καλύπτει, οργανώνεται ένα project στην τάξη που στηρίζεται κυρίως στην ομαδοσυνεργατική εργασία.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Αφετηρία του σεναρίου είναι η ενότητα «Η οικογένεια», στο νέο Π.Σ. για τη Λογοτεχνία αλλά και η συχνή επανάληψη του θέματος της οικογένεια και της θέσης του παιδιού σε αυτήν στα *Ανθολόγια* και τα βιβλία της *Γλώσσας*, όλων των τάξεων γενικά του Δημοτικού.

Το σενάριο επικεντρώνεται στην εξέταση της εμπειρίας να είναι κανείς παιδί όπως αυτή καταγράφεται στα λογοτεχνικά κείμενα και ιδιαίτερα στη μελέτη της κοινωνικής θέσης του παιδιού μέσα στην οικογένεια με το πέρασμα του χρόνου και τις αλλαγές που παρατηρούνται εξαιτίας των διαφορετικών κοινωνικών συνθηκών κάθε εποχής. Στόχος είναι να κατανοήσουν οι μαθητές τους τρόπους με τους οποίους διαφορετικές μορφές οικογένειας προσπαθούν να καλύψουν τις ίδιες ανάγκες (βιοτικές, συναισθηματικές, γνωστικές, κοινωνικοποιητικές) και να συνδέσουν τις παραπάνω παρατηρήσεις τους με την καθημερινή ζωή. Αρχικά δίνονται ερεθίσματα στα παιδιά σχετικά με τον τρόπο που αποδίδονται τα παιδιά και οι οικογένειές τους σε διάφορες μορφές τέχνης (ζωγραφική, σύγχρονος κινηματογράφος) και στη

συνέχεια η κάθε ομάδα επιλέγει ένα λογοτεχνικό βιβλίο και αναλαμβάνει να το παρουσιάσει στις υπόλοιπες απαντώντας σε κεντρικά ερευνητικά ερωτήματα. Οι απαντήσεις και η παραγωγή νέων ερωτημάτων πραγματοποιούνται μέσα από ποικίλες εργασίες που ανατίθενται στα παιδιά, συγκεκριμένες για κάθε κείμενο.

Τα ψηφιακά εργαλεία που προτείνονται αναδεικνύουν τη διακειμενικότητα μεταξύ των λογοτεχνικών έργων, αλλά και μεταξύ διαφορετικών μορφών τέχνης, αρχή που διέπει και την επιλογή των κειμένων γενικότερα, προκειμένου να κατανοήσουν οι μαθητές ότι οι ιστορίες επαναγράφονται για να μεταφέρουν ένα γνωστό παλαιότερα θέμα σε ένα νέο λογοτεχνικό και κοινωνικό περιβάλλον. Τον ίδιο στόχο υπηρετεί και η επιλογή παιχνιδιών που δίνουν έμφαση στην οπτική γωνία από την οποία αφηγείται κάποιος την ιστορία ή στην αναγνώριση των διαφορετικών φωνών που αφηγούνται την ιστορία.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Με το σενάριο αυτό επιδιώκουμε οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να συνειδητοποιήσουν, μέσα από τον ασφαλή και συμβολικό χώρο της λογοτεχνίας πως η οικογένεια είναι ο πρώτος χώρος στον οποίο το παιδί καλύπτει τις εξής ανάγκες του:
 - ✓ βιοτικές ανάγκες (ανάγκη για τροφή, στέγαση, υγιεινή)
 - ✓ συναισθηματικές (ανάγκη για αγάπη, ασφάλεια, εμπιστοσύνη)
 - ✓ γνωστικές
 - ✓ κοινωνικοποιητικές·

- να αντιληφθούν πως οι ρόλοι μέσα στην οικογένεια διαφοροποιούνται ανάλογα με τον χρόνο, τον χώρο και τις πολιτισμικές ιδιαιτερότητες της οικογένειας·
- να καταλάβουν πως και ο ρόλος του παιδιού (υποχρεώσεις, δικαιώματα, σχέσεις), προσδιορίζεται από τις παραπάνω συνθήκες, αλλά και από τον χαρακτήρα και τις σχέσεις των ενηλίκων της οικογένειας·
- να κατανοήσουν πως όλες οι οικογένειες περνούν δύσκολες και όμορφες στιγμές, πως όλα τα μέλη της οικογένειας μπορεί να διαχειρισθούν με επιτυχία ή αστοχία κάποια περιστατικά.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Με το σενάριο αυτό επιδιώκουμε οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να παρατηρούν τις σχέσεις και τα συναισθήματα των ηρώων της οικογένειας του κειμένου και να τα ερμηνεύουν·
- να παρατηρούν τον τρόπο με τον οποίο η οικογένεια μέσα στο κείμενο επηρεάζει τον ρόλο, τον χαρακτήρα, το αξιακό σύστημα, τους στόχους των παιδιών·
- να αναζητούν στο κείμενο και να καταγράφουν το ρόλο κάθε μέλους της οικογένειας και να τον ερμηνεύουν με βάση το χώρο και το χρόνο, το πολιτισμικό κεφάλαιο, τις ανάγκες, το χαρακτήρα, των μελών της.

Γραμματισμοί

Επιδιώκεται οι μαθητές και οι μαθήτριες μετά το τέλος της διδασκαλίας να μπορούν:

- να κατανοήσουν τον διαφορετικό σημειωτικό κώδικα που χρησιμοποιούν οι διάφορες μορφές τέχνης για να περιγράψουν τη σχέσεις μεταξύ παιδιού-οικογένειας σε διαφορετικές εποχές·
- να συγκρίνουν τα διαφορετικά σημειωτικά μέσα που χρησιμοποιούν τα σύγχρονα πολυτροπικά κείμενα επιτυγχάνοντας ποικίλες προεκτάσεις του νοήματος.

Διδακτικές πρακτικές

Το προτεινόμενο σενάριο μεθοδεύεται με τη μορφή του project που οργανώνεται στην τάξη με θέμα τον τρόπο με τον οποίο παρουσιάζεται το παιδί σε κάθε εποχή και μέσω διαφορετικών μορφών τέχνης. Εφαρμόστηκε ομαδοσυνεργατική διδασκαλία σε δύο φάσεις με διαφορετική σύσταση ομάδων κάθε φορά.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Έναυσμα για το σενάριο υπήρξε η θεματική ενότητα «Η οικογένεια» στη *Νεοελληνική Λογοτεχνία Β΄ Δημοτικού*.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σενάριο εντάσσεται στην θεματική ενότητα της Β΄ Δημοτικού «Οικογένεια» και η ενότητα συνδυάστηκε με την ώρα της Φιλαναγνωσίας όπως προβλέπεται από το ΑΠΣΣ.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι μαθητές θα χρησιμοποιήσουν απλές εφαρμογές των Η/Υ (επεξεργαστής κειμένων, λογισμικά ζωγραφικής). Σκοπός της αξιοποίησης των ΤΠΕ είναι η ανάπτυξη μιας δημιουργικής σχέσης μαζί τους από την πλευρά των μαθητών, που θα δίνει ερεθίσματα και θα συντελεί στην καλλιέργεια της φαντασίας των μαθητών, καθώς και κατάλληλο υλικό για να διατυπώνουν τις δικές τους ιδέες και να παράγουν τα δικά τους πολυτροπικά κείμενα, εκφράζοντας τις προσωπικές τους ερμηνείες και οπτικές.

Κείμενα

Τα σχολικά κείμενα:

Ανθολόγιο Α΄-Β΄ Δημοτικού, τα κείμενα της Ενότητας 1, [Οικογένεια](#), τα κείμενα:

Μαρία Γουμενοπούλου, «Η γελαστή οικογένεια» (ποίημα)

«Η κουκουβάγια και η πέρδικα» (λαϊκός μύθος)

Τζιάνι Ροντάρι, «Ποιος διευθύνει;»

«Νανουρίσματα και ταχταρίσματα»

Βιτσέντζος Κορνάρος, «Η Αρετούσα» (ποίημα)

Ντέμπε Γκλιόρι, «Θα σ' αγαπώ ό,τι κι αν γίνει»

Βασίλης Ρώτας, «Ο παππούλης» (ποίημα)

Χρυσούλα Χατζηγιαννίου, «Η κλώσσα»

Υποστηρικτικό υλικό

Λογισμικό ζωγραφικής

<http://revelation-natural-art.software.informer.com>

Ιστότοποι με έργα ζωγραφικής που έχουν ως θέμα το παιδί και την οικογένεια

<http://www.metmuseum.org/Collections/search-the-collections/210003576?rpp=20&pg=9&ft=Picasso&pos=179>

<http://www.metmuseum.org/collections/search-the-collections/210006985>

<http://www.artic.edu/aic/collections/exhibitions/modernwing/artwork/109275>

<http://www.the-athenaeum.org/art/list.php?m=a&s=du&aid=1801>

Ιστοσελίδες

http://www.bookbook.gr/index.php?option=com_flippingbook&book_id=195

Το παιδί στη νεοελληνική τέχνη

<http://wwk.kathimerini.gr/kath/7days/1994/01/01011994.pdf>

<http://www.mystudios.com/art/modern/picasso/picasso-mother.html>

<http://www.wikipaintings.org/en/pablo-picasso/mother-and-child-behind-the-bouquet-of-flowers-1901>

<http://www.wikipaintings.org/en/pablo-picasso/mother-and-child-on-the-beach-1902-1>

<http://www.wikipaintings.org/en/pablo-picasso/mother-and-son-on-the-shore-1902>

[στο θέμα της μητρότητας .](#)

<http://www.unicef.gr/symbols.php>

<http://www.0-18.gr/gia-paidia/nea/afises-gia-tin-pagkosmia-imeria-dikaiomaton-toy-paidiou>

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Η εφαρμογή του σεναρίου πήρε τη μορφή project. Οι μαθητές επεξεργάστηκαν όλα τα κείμενα που πρότεινε η δημιουργός του σεναρίου και περιλαμβάνονταν στην ενότητα «Οικογένεια» του *Ανθολογίου της Α΄-Β΄ Δημοτικού*. Για την καλύτερη προσέγγιση του θέματος η εκπαιδευτικός που εφάρμοσε το σενάριο δημιούργησε μια παρουσίαση (βλ. συνοδευτικό υλικό) με τους πίνακες ζωγραφικής που πρότεινε η δημιουργός του σεναρίου, ώστε να γίνει παραστατικότερη η επεξεργασία του θέματος και την προβάλλαμε κατά τη διάρκεια επεξεργασίας των ενοτήτων. Έτσι, ενώ επεξεργαζόμασταν το κάθε κείμενο παράλληλα επεξεργαζόμασταν και ζωγραφικούς πίνακες με το αντίστοιχο θέμα. Πριν από την έναρξη των δραστηριοτήτων και επειδή οι προτεινόμενες στο σενάριο ιστοσελίδες που αφορούσαν στα ψηφιακά παιχνίδια του ΚΕΓ ήταν υπό κατασκευή πραγματοποιήθηκαν στη τάξη κάποιες βιωματικές δραστηριότητες που αφορούσαν τα συναισθήματα.

1η & 2η διδακτική ώρα

Ξεκινήσαμε το πρώτο δίωρο με την ανάγνωση του κειμένου «Ποιος διευθύνει» του Τζιάνι Ροντάρι, από το *Ανθολόγιο Α΄-Β΄ Δημοτικού*. Ακολούθησε συζήτηση για τους

ρόλους που πιθανά παίζουν τα διάφορα μέλη μιας οικογένειας, τις σχέσεις μεταξύ μικρών και μεγάλων, κοινές δραστηριότητες που πραγματοποιούν. Μιλήσαμε για τις αλλαγές των ρόλων των μελών της οικογένειας στο πέρασμα των χρόνων και επεξεργαστήκαμε τον πίνακα του Λύτρα «Επιστρέφοντας από το πανηγύρι της Πάρνηθας».

Εντύπωση προκάλεσε στους μαθητές το γεγονός ότι ο πατέρας είναι πάνω στο ζώο και τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας επιστρέφουν με τα πόδια. Ήταν ένα γεγονός που αδυνατούσαν να καταλάβουν και οι πιθανές εκδοχές που έδωσαν ήταν ότι ο πατέρας ήταν άρρωστος ή ότι είχε χτυπήσει. Οι απόψεις αυτές μας έδωσε την αφορμή να μιλήσουμε για το ρόλο του πατέρα άλλοτε και τώρα.

3η & 4η διδακτική ώρα

Το δεύτερο δίωρο ασχοληθήκαμε με το ποίημα της Μαρίας Γουμενοπούλου, «Η γελαστή οικογένεια». Συζητήσαμε για τις δικιές τους οικογένειες, τις σχέσεις των μελών και είχαμε αρκετές αποκαλύψεις. Είχαμε ζητήσει από τα παιδιά να φέρουν φωτογραφίες από την οικογένειά τους και ο καθένας μας την παρουσίασε σε διάφορες στιγμές.

Συγκρίναμε τις δικές τους φωτογραφίες με οικογενειακές φωτογραφίες παλιότερων εποχών και συγκεκριμένα το έργο του Νικολάου Ξυδιά «Οικογενειακή προσωπογραφία» από την παρουσίαση που είχαμε ετοιμάσει και παρατηρήσαμε ομοιότητες και διαφορές.

Ακολούθως, χρησιμοποιήσαμε την τεχνική δραματοποίησης «Παγωμένη εικόνα» και οι μαθητές χωρισμένοι σε ομάδες δημιούργησαν μια οικογενειακή εικόνα, την οποία οι άλλες ομάδες κλήθηκαν να ερμηνεύσουν ως προς τη σχέση των μελών της. Ήταν μια δραστηριότητα που τη διασκέδασαν πολύ.

5η –7η διδακτική ώρα

Κατά το δίωρο αυτό επεξεργαστήκαμε το λαϊκό μύθο «Η κουκουβάγια και η πέρδικα», τα «νανουρίσματα και τα ταχατρίσματα», τα κείμενα «Θα σ' αγαπώ ό,τι κι αν γίνει» και «Η κλώσα» που περιλαμβάνονται στη συνέχεια στο *Ανθολόγιο*. Το κοινό θέμα των τεσσάρων κειμένων αφορούσε στη σχέση μητέρας-παιδιού και την μητρική αγάπη. Επεξεργαστήκαμε τους πίνακες της παρουσίασης που είχαμε δημιουργήσει με το ίδιο θέμα. Συζητήσαμε πώς απεικονίζονται τα παιδιά και τι συμπεράσματα βγάζουμε για τις σχέσεις τους με τη μητέρα τους, καθώς και για τις

μορφές της οικογένειας σε διαφορετικές εποχές.

Τα παιδιά αφού έκαναν παρατηρήσεις για το θέμα των πινάκων και τα συναισθήματα που μπορούσαν να εκλάβουν από αυτούς, αφηγήθηκαν προσωπικές τους στιγμές με τις μητέρες τους και τον τρόπο που αυτές εκδηλώνουν την αγάπη τους προς τα παιδιά τους. Όλα έγιναν μέσα σε μια ιδιαίτερη συγκινησιακή ατμόσφαιρα.

8η & 9η διδακτική ώρα

Κατά το διάωρο αυτό ασχοληθήκαμε με το κείμενο «Ο παππούλης», του Βασίλη Ρώτα. Τα παιδιά μίλησαν για τους παππούδες τους και τις γιαγιάδες τους και τη σχέση που έχουν αναπτύξει με αυτούς. Εξετάσαμε τα έργα ζωγραφικής που απεικονίζουν παιδιά με παππούδες και γιαγιάδες και συγκεκριμένα τα έργα του Νικολάου Γύζη «Κουκου» και «Το παραμύθι της γιαγιάς», «Παππούς και εγγονός» και του Γεωργίου Ιακωβίδη «Η αγαπημένη της γιαγιάς». Συζητήσαμε τον ρόλο που έπαιζαν τα γεροντότερα μέλη μιας οικογένειας σε παλιότερες εποχές, τις αλλαγές που έχουν γίνει σήμερα, τους πιθανούς λόγους που συμβαίνει αυτό. Τα παιδιά αφηγήθηκαν στην ολομέλεια περιστατικά που έχουν ζήσει με τους παππούδες και τις γιαγιάδες τους.

10η διδακτική ώρα

Στη συνέχεια μεταβήκαμε στην αίθουσα πληροφορικής και τα παιδιά χωρισμένα σε ομάδες των 2-3 ατόμων κλήθηκαν να ζωγραφίσουν στο λογισμικό ζωγραφικής RNA

δικές τους εικόνες από οικογενειακές τους στιγμές με θέματα όπως: «Οικογενειακή εκδρομή», «Οικογενειακή γιορτή», «Οικογενειακή βόλτα», κ.λπ.

Στη συνέχεια έβαλαν μια λεζάντα στη ζωγραφιά τους, την αποθήκευσαν και με όλες δημιουργήσαμε μια παρουσίαση (βλ. συνοδευτικό υλικό), την οποία προβάλλαμε στην τάξη και η κάθε ομάδα παρουσίασε τη ζωγραφιά της στην υπόλοιπη τάξη.

11η διδακτική ώρα

Κατά την ώρα αυτή διαβάσαμε το προτεινόμενο στο σενάριο βιβλίο «Τι θα πει παιδί;» Beatrice Alemagna μτφ ElsaDamieni, Γιώργος Κουραβέλος. Αθήνα: Κόκκινο http://www.bookbook.gr/index.php?option=com_flippingbook&book_id=195 και επεξεργαστήκαμε το περιεχόμενό του. Τα παιδιά μίλησαν για τις αλλαγές στο σώμα τους, για τις παράξενες ιδέες τους και για το πόσο πολύ θέλουν να μεγαλώσουν γρήγορα.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/-Α ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Φύλλα δραστηριοτήτων δεν χρησιμοποιήθηκαν, καθώς δεν προτείνονταν από τη δημιουργό του σεναρίου.

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Εναλλακτικά σε μια πιθανή εφαρμογή του σεναρίου σε μεγαλύτερη τάξη στο πλαίσιο της ευέλικτης ζώνης, μπορούν να αξιοποιηθούν:

Βιβλίο Γλώσσας Δ' Δημοτικού, Ενότητα 6, «Ιστορίες παιδιών», [βλ. Ψηφιακό σχολείο](#), τα κείμενα:

- Ο 6χρονος ήρωας της Ορλέανης
- Ο αδελφός της Ασπασίας

Παράλληλα κείμενα

Πηνελόπη Δέλτα, *Τρελαντώνης*. Αθήνα: Μίνωας, 2012, βλ. [biblionet](#).

Μάνος Κοντολέων, *Ο αδελφός της Ασπασίας*. Αθήνα: Πατάκης, 1996, βλ. [biblionet](#).

Ρόαλντ Νταλ, *Ματίλντα* / μτφ Κώστια Κοντολέων. Αθήνα: Ψυχογιός, 2001, βλ. [biblionet](#).

Φιλίσα Χατζηγάννα, *Ο μεγάλος μπελάς*. Αθήνα: Ψυχογιός, 2001, βλ. [biblionet](#).

Λότη Πέτροβιτς-Ανδρουτσοπούλου, *Ζητείται μικρός*. Αθήνα: Πατάκης, 2011, βλ. [biblionet](#).

Ανθολόγιο Ε΄-Στ΄ Δημοτικού, Ενότητα 3, «Η οικογένειά μας», [βλ. Ψηφιακό σχολείο](#) και Ενότητα 5, «Τα παιδικά χρόνια», [βλ. Ψηφιακό σχολείο](#)

Βιβλίο Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής, Στ΄ Δημοτικού, Ενότητα 1: Το άτομο και η κοινωνία, κεφάλαιο 1ο «Η οικογένεια», [βλ. Ψηφιακό σχολείο](#).

Στην περίπτωση αυτή μπορούν να διαβαστούν και πιο δύσκολα κείμενα, βλ. αυτά που αναφέρονται στα δύο χρονολόγια (βλ. π.χ. παιδιά και οικογένεια) και να δοθεί περισσότερη έμφαση στις αλλαγές που παρατηρούνται στο θεσμό της οικογένειας σε κάθε εποχή.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το σενάριο τροποποιήθηκε και προσαρμόστηκε στο προφίλ της τάξης και τις δυνατότητες των μαθητών/-τριών. Ήταν ένα σενάριο με πολύ συναίσθημα που επέτρεψε στους μαθητές να εκφράσουν τον ψυχικό τους κόσμο και να περιγράψουν τις σχέσεις τους με τα μέλη της οικογένειάς τους. Δεν αντιμετωπίσαμε ιδιαίτερες δυσκολίες στην εφαρμογή του. Η εφαρμογή διήρκεσε περισσότερες ώρες από αυτές που πρότεινε το αρχικό σενάριο κα χρειάστηκε να δημιουργήσουμε μια παρουσίαση με τους πίνακες που προτείνονταν σε αυτό η οποία συνόδεψε την εφαρμογή. Επιπλέον δημιουργήσαμε μια παρουσίαση με τις δημιουργίες των ομάδων και την προβάλλαμε στην ολομέλεια.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aries, P. 1960. *Centuries of Childhood*. Pub: Harmondsworth Penguin Education.

Καλογήρου, Τζ. & Κ. Δαλαγιάννη. (Επιμ.). 2005. *Θεωρητικές προσεγγίσεις και διδακτικές εφαρμογές στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση*. Αθήνα: Τυπωθήτω.

Κανατσούλη, Μ. 2008. *Η ήρωας και η ηρωίδα με τα χίλια πρόσωπα*. Αθήνα: Gutenberg – Γιώργος & Κώστας Δαρδανός.

Κανατσούλη, Μ. 2011. Εναλλακτικές μορφές οικογένειας στη σύγχρονη παιδική λογοτεχνία, άρθρο στο ηλεκτρονικό περιοδικό *Κείμενα*

βλ. http://keimena.ece.uth.gr/main/index.php?option=com_content&view=article&id=234:2011-12-13-12-23-13&catid=58:tefxos14&Itemid=94

Καρπόζηλου, Μ. 1994. *Το Παιδί στη Χώρα των Βιβλίων: Συμβολή στη Μελέτη των Παιδικών Αναγνωσμάτων*. Αθήνα: Καστανιώτης.

Manna, A. L. & Σ. Μητακίδου-Κοκκώνη. 1996. Το πορτραίτο του νεαρού έλληνα αναγνώστη, *Επιθεώρηση Παιδικής Λογοτεχνίας* 11, 100-114.

Marshall, J. D., P. Smagorinsky & M. W. Smith. 1995. *The language of interpretation: Patterns of Discourse in Discussions of Literature*. National Council of Teachers of English, Research Report No. 27

Παπαγεωργίου, Αι. 2011. Η διερεύνηση οικογενειακών σχέσεων στη μυθολογία για παιδιά, άρθρο στο ηλεκτρονικό περιοδικό *Κείμενα*

βλ.

http://keimena.ece.uth.gr/main/index.php?option=com_content&view=article&id=233:2011-12-13-12-21-16&catid=58:tefxos14&Itemid=94

Πλιόγκου, Β. 2011. Προσεγγίζοντας τη διαφορετικότητα μέσα από την εικόνα των οικογενειακών σχημάτων στα *Ανθολόγια Λογοτεχνικών Κειμένων* του Δημοτικού σχολείου, άρθρο στο ηλεκτρονικό περιοδικό *Κείμενα*

βλ.

http://keimena.ece.uth.gr/main/index.php?option=com_content&view=article&id=235:2011-12-13-12-26-06&catid=58:texos14&Itemid=94

Roberts, D. R. & J. A. Langer. 1991. *Supporting the process of literary understanding: analysis of a classroom discussion*. [National Research Center on Literature Teaching and Learning], Report Series 2.15. Ανατύπ. 2000.

[http:// cela.albany.edu/support/index.html](http://cela.albany.edu/support/index.html),

Short, K. & K. M. Pierce. 1990. *Talking about books: Creating Literate Communities*. Portsmouth: Heinemann.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Στο παράρτημα, αν χρειάζεται, παραθέτουμε τυχόν συνοδευτικό υλικό των σεναρίων μας, την αναφορά του οποίου θεωρούμε απαραίτητη.